

Izzó gyűlölettel

G. Tamás monológia

Az interjút készítette és monológgá szerkesztette:

Hadas Miklós

„Mindig lesz a nagyvárosok határán / egy-egy letarolt gypű rét, / hol hűvös alkonyati órán / hallani e mély dobzenét, / mely mérföldekről mágnesez magához / labdaéhes diákokot és inast, / s egy-egy bolyongó, dérütött pasast, / ki eltűnődve dől a kapufához”. Ez egy Jékely-vers részlete. A vége hihetetlenül szép.

Én már soha nem leszek ilyen dérütött, bolyongó pasas, hiába vagyok magányos. Soha a büdös életben nem fogok a kapufához dőlni, mert úgy megutáltatták velem a focit. Ami az ezeréves Magyarországon undorító, a gonoszsággal, butasággal párosult, tökéletes tehetségtelenség, az ocsmányság, azt nekem mind a mai futball jelképezi. Pedig az általános iskolában, a gimnáziumban, és még később is ez volt az életem, mondjuk – ha mindenképpen valami dátumhoz akarjuk kötni – 1969-ig, Marseille-ig. De most már úgy érzem, elértem a gyűlölet csúcsát. Sokszor mondom is a barátaimnak, hogy keressenek valakit, aki jobban utálja a magyar futballt, mint én. Persze, tudom, ezt nem lehet mérni, de én mégis abban a hitben élek, hogy nálam jobban senki nem utálja az egész világon a magyar futballt. A mérce talán az lehetne, hogy valaki együtt nézne meg velem egy magyar bajnoki meccset, és látná, hogy a másfél óra alatt mit művelek. Persze már rég nem nézem másfél órát, belenézek fél órát, már akkor elég. Ha valaki ezt megtenné, elismerné, hogy igazam van, és szó nélkül elkullogna.

Vannak nagy emberek, mondjuk Cioran vagy Gombrowicz, akik szépen megfogalmazták, egymástól függetlenül, hogy minden gondolkodó és mélyen érző embernek a legegyszerűbb erkölcsi kötelessége, hogy tudja gyűlölni a hazáját. Természetesen nem mindent, csak azt, ami rossz benne. Ezzel teljesen egyetértek. A román hazát csak Cioran gyűlölheti, egy francia nem, az csak Franciaországot utálhatja. Ha a magyar válogatott játszik, mindig sokkal jobb állapotban vagyok, mert iszonyúan drukkolok a magyar válogatott ellen, és mindig sikerélményem van, mert mindig iszonyúan elpüfölik. Ezért csak a magyar bajnoki meccs az, ami kihoz a sodromból. A magyar válogatott csak akkor borít ki, ha a katasztrofális játékával esetleg mégis elér egy döntetlent. Akkor csurog rólam a víz, mert frenetikusán ellenük drukkolok. Tehát, egyszerűen szólva, hazaáruló vagyok. Igazi beteg vagyok. Dől rólam a víz, lila a fejem, őrjöngök, szóval elmondhatatlan. Olyan vagyok, mint a nikotinfüggő vagy az alkoholisták. Szóval szenvedély ez, igazi szenvedély.

A hatvanas-hetvenes években én minden meccsen, minden kettős rangadón ott voltam a Népstadionban, a hatvan-hetvenezer néző között. Egyszer azt mondtam a barátomnak: te, hát milyen rosszak ezek –; pedig azok még a Váradi Bélák voltak, akik a

maiakhoz képest zsenik! Hogyha ez így megy tovább, lesz még olyan, hogy egyszer majd egy mankós pali fog játszani. Jót röhögtünk rajta. És mit tesz isten? Megtörtént! Megtörtént, és ez a legördögibb! Mégpedig nem is egy ellenszenves palival, hanem a V. Gy-vel, akit én korábban nagyon nem szerettem, de amióta eltörték a lábát, az olyan csúnyán történt, hogy azóta én megkönnyezem azt a palit. Másfél évig kezelték, és mindig írták, hogy javul az állapota. Csak hát nem javult annyira, ahogy várták, és az utolsó meccsen, amikor az Újpest bajnok lett, az utolsó percre beállították. A labdához sem ért, úgy állt be, hogy a bíró már épp lefújta volna a meccset. A taccsot bedobta, és azonnal vége volt a meccsnek. Hát éppen nem volt nála mankó, de úgy állt föl, hogy a mankót letette, és borzalmas, borzalmas vékony volt a lába. Tehát megtörtént, hogy mankós pali játszott a magyar első osztályban. S ha valahol ilyen történhet, akkor az már a végpont. Még akkor is, ha tudom, jelképes dolog volt a beállítása, és én is tapsoltam a szerencsétlennek.

A gyűlöletem fokozatai szorosán kötődnek a magyar válogatott színvonalához. Etapok vannak. A Puskásékat nem szívesen használom mércének, mert az kivétel. Ha a hatvanhatos, Albert-, Farkas-, Göröcs-, Tichy-féle csapatot száznak tekintjük, akkor most már mínuszban vagyunk. A gyűlöletem és a szenvedélyem ezzel párhuzamos. Már Marseille-ben is a cseheknek drukkoltam hatvankilencben, de az még politikai okokból történt. Akkor még nem utáltam őket, de hát Csehszlovákia megszállása után voltunk, úgy éreztem, hogy a cseheknek kell drukkolni, de azért a lelkem mélyén még nem örültem, hogy ennyire kikaptak.

Tehát körülbelül a hetvenes években kezdődött, amikor még volt egy utolsó nagyon jó csapat, ami az Újpestre épült: Dunai, Bene, Fazekas, Göröcs, meg még a Solymosi is játszott benne, aki ugyan egy nagy bunkó volt, de óriási gólokat lőtt. Emlékszem – hetvenkettőben vagy hetvennégyben lehetett? –, olimpiai válogatottként játszott a teljes nagyválogatott, és 4:0-ra vagy 4:1-re kikaptak Szófiában, és kiestek. Nem jutottak ki az olimpiára. No, akkor én már marhára drukkoltam, hogy ne hogy kijussanak. Egy barátomnál néztem, és amikor megyek haza, az újságárus ordít, tajtékzik, hogy akkor is a magyar válogatott a legjobb! Hiába kaptunk ki 4:0-ra! Nem, nem is ordított, rosszul mondom. Inkább olyan emelt hangon, magyarázóan beszélt. Körülötte álltak, és hallgatták. Szóval a fröcsögő hülyeség csimborasszója volt. Na most, az abszurdumot csak a Buñuel-filmekben szeretem, a valódi életben megőrülök a vonító, bőgő, gonosz, nyilas hülyeségtől. Nos, az ilyen dolgok tovább növelték a gyűlöletemet.

A Ganz Villany pályája mellett laktunk, és én már nagyon hamar egészen közelről láttam a focistákat, mert mindig két méterre álltam a játéktértől. A Ganz akkor olyan BLASZ I-színvonalon játszhatott, tehát elég jól brusztoztak ottan, volt sztár meg minden, azoknak marhára ismertem minden mozdulatát. Mindennap ott voltam. NB I-es meccsen életemben először egy Kispest–Vasas meccsen voltam, apámmal. Öt óra hosszat kellett villamosozni. A Vasasnak drukkoltam – most már rég nem drukkolok nekik –, és szerencsém volt, mert minden idők legnagyobb Vasasa volt a Farkas- és Mészöly-féle csapat. Veretlenül nyerték a bajnokságot. Én még a régi Vasast is láttam, Csordással, Bundzsákkal. Bundzsákot minden héten láttam, de legalábbis kéthetenként. Az a csapat is tele volt tehetséggel. Tény ugyan, hogy a Bundzsákban volt alattomoság, sunyi is tudott lenni, szóval erkölcsi példa nem lehet, de mégis, még a Fradi-drukkerek is elismerték, hogy nagyon tud. Szerintem világlaszis volt, és ma egy falábú nímand többször lehet válogatott, mint ő. Később Farkast szerettem különösen. Őt végig rugdalták, iszonyúan faragták, de soha nem rúgott vissza. Eldőlt, egy szót sem

szólt, fölkelt, és játszott tovább. Nagyon ritka az ilyen focista. Egyszer volt kiállítva, az utolsó percben a bírónak pofázott, azt láttam Csepelen, ő soha nem rúgott. Őt állandóan faragták, és Szusza után a legszebb magyar gólokat ő rúgta. A Bene is rúgott nagy gólokat, de a Farkas sokkal szebbeket lőtt. A Farkas nagyon jól tudott Alberttel együtt játszani, mert a hatvanhatos csapatban nemcsak Albert volt, hanem Albert és Farkas együtt, és az így volt jó.

Tichyt is szerettem, őt egyébként a Fradi-drukkerek nagyon utálták, mert hatalmas gólokat rúgott a Fradinak – meg persze a Vasasnak is. Egyszer öt perc volt hátra, és a Vasas vezetett a Honvéd ellen 2:1-re. Kint voltam a Stadionban. Berendi fogta, aki szintén elég bunkó játékos volt, ő nem nagyot rúgott, hanem sok kicsit, de emberfogónak tökéletes volt. Ha ma ilyen emberfogó létezne, császár lehetne. Olasz csapatokban láthattunk ilyen típusú emberfogókat, akik aztán világsztárok lettek. Ugyanazt csinálták, mint a Berendi. Na, ő fogta azon a meccsen Tichyt, rugdalta végig, és állítólag, ezt utána hallottam, mert akkor az ember járt edzésre, edzőmeccsre, minden *Sportot* olvastunk, és minden ismerős látta a meccset, mindent részletesen megbeszéltük. No, mindegy, öt perc volt csak hátra, és az volt a legenda, hogy azt mondta a Tichy a Berendinek, hogy ide figyelj, te Botond, hát már annyit rugdostál, nézd, már csak három perc van hátra, vége van a meccsnek, most már ne rugdalj, légy szíves, baszd meg! És állítólag a Botond aszondta: jó. Tichy a hátralévő öt percre hátrát mondott, és öt perc alatt két góllal megfordította a meccset. Na most, Tichyt se utáltam soha, holott megverte a Vasast, szóval aki olyan gólokat rúgott, mint ő, azt nagyon tudtam tisztelni. Egy kicsit ilyen Szusza-utód volt, egy klasszissal gyengébb, ahhoz képest, hogy milyen nagy volt a Szusza, de hát ma isten lenne egy Tichy. És olyan szimpatikus fazon volt. Egyébként a futballista ne legyen erkölcsös, legyen zseni a pályán. A Puskás elég ellenszenves csibész lehetett, azt hiszem, nem is szerették, sőt tán nem is túl gusztusos, de hát egy zseni volt. Kit érdekel a többi? Azért mentem ki, hogy lássam. Az egy véletlen plusz még, ha valaki olyan szimpatikus, mint a Szusza vagy a Tichy.

Vidékre is jártam Vasas-meccsre. Sőt egyszer a Tatabánya nagyon jól kezdte az évet, még az évszámot is megmondanám, hetvenkilencben vagy nyolcvanban lehetett, és én lementem vonattal Győrbe, hogy megnézzem a Tatabánya–Győr meccset. Akkor Kiprich már játszott, a fiatal Kiprich, és Csapó volt talán még ott, szóval jó játékosokból állt a csapat, és valami négy győzelemmel kezdtek egymás után. Hú, bajnoki, új csapat, új remények! De sajnos kikapott a Tatabánya, nagyon rosszul játszott, és ezzel aztán el is ment a kedvem az ilyen vidéki utazásoktól. Pedig abban bíztam, és ezért a Tatabányának drukkoltam, hogy íme, valami új, nagyszerű dolog. És ezért elmentem, negyvenéves koromban, a Tatabányához semmi közöm nem volt, vonattal Győrbe, hogy megnézzem a Tatabánya–Győr meccset.

Vagy itt van az Izsó. Őt is szerettem. Egyszer, Székesfehérváron, a Vasas bajnokjelölt volt akkor, de nem tudta megnyerni a bajnokságot. Ez hetvenötben volt, amikor a Fradi csalással lett bajnok. A Videoton, a Fradi és a Vasas – hárman nyerhették volna meg a bajnokságot, és az utolsó előtti fordulóban dőlt el minden. És akkor Fehérvárra mentem megnézni a Vasast, és az Izsó ott olyan helyzeteket hagyott ki, hogy azt nem lehet elmondani. Folyton cselezhetnékje volt, egy méterre a gólvonaltól, belebonyolódott, szóval azért nem volt igazán nagy játékos, mert valami láthatatlan határt nem volt képes átlépni. A bajnokság múltott rajta, és ötpercenként hagyta ki az óriási gólhelyzeteket, úgy, hogy megfordult gólvonalon. Borzalmas volt! Őrjöngtem, lila voltam, szóval majdnem behaltam, de nem utáltam. Ennek ellenére nem tudtam utálni. Sőt még

emlékszem is, hogy mentem búsan haza magamban, és azt gondoltam, hogy azért is szeretem az Izsót! Hát ő mégiscsak az Izsó. Szóval, úgy látszik, a tehetséget valahogy szeretni lehet.

Emlékszem, volt egyszer egy tacsbíró, aki nagyon hülye volt. Én mindig a tizenhatosnál ültem. A Fáy utcai stadion nagyon kicsi és családias. Ott még be lehetett ordítani, s ha kifogott az ember egy csendet, akkor mindenki pontosan hallhatta, hogy mit kiabálok. Na szóval, ez a tacsbíró nagyon hülye volt, mindig ellenünk lobogtatott, mintha csak froclizni akarna. Különös neve volt: úgy hívták, hogy Tell. A keresztnévére már nem emlékszem. Hát, mondom magamban, a telefonkönyvben megnézem, olyan sok Tell nem lehet. És tényleg, csak egy Tell volt. Fölvívom, fölveszi. Valahogy biztos voltam benne, hogy ő az. „Halló, Tell sporttárs?” – mondom szép halkán, nyugodtan. „Nézze, látom, hogy ön vezeti a holnapi meccset. Ott leszek, és figyelek.” Ördögi volt az egész, a pali nagyon beszarhatott, mert csend volt. Nem, hogy a kurva anyád, meg ilyenek. Néma csend. Sokáig. Aztán megszólalt: „Miért, ki vagy te? A Boros?” – „Na, tudja maga, hogy ki vagyok.” – Ezzel letettem. És amikor másnap kimentem a meccsre, akkor tényleg nem nagyon lobogtatott.

Magyarország egyik leggyűlöltebb embere volt a Zsolt István. Iszonyú utálat övezte. De meg kell mondanom, azért egy különleges pali volt, mert teljesen öncélúan csalt. Minden meccsen csalt, logikátlanul, csupán önmaga szórakoztatására. Direkt froclizta a nézőket. A legtöbben a Fradinak drukoltak, ezért hát ő következetesen a Fradi ellen csalt, csak azért, hogy ötvenezer ember örjögjön. A Sándor Csikart is mindig lezavarta. Mert az nyilván pofázott is, mert olyan alkat volt. Pedig a Zsolt ellen többnyire senki nem mert pofázni, mert azonnal lezavarta. Sikerült elérnie, hogy féltek tőle a játékosok. Őt soha nem hívtam fel, mert titkos volt a száma, mert gondolom ezren akarták felhívni. Félig be is vallotta, sok rádióműsor volt vele, s többször is célzott rá, de legalábbis ki lehetett hámozni, hogy élvezte, ha szembeszállhatott. Megmondta, teljesen egyértelműen, hogy ő nagyon élvezi, ha ötvenezer ember pfujol rá. Őt már valóban utáltam. Soha nem felejttem el a '66-os világbajnokság nyitó meccsét, ahol szemérmetlenül csalt az angoloknak, és tán nem is öncélúan, tudta, hogy miért. A második féldőben már akkor fújt, ha az uruguayiak átlépték a felezővonalat, még csak ürügyet sem keresett az egészre. Az angol közönség akkor nagyon sportszerű volt, ez egyáltalán nem tetszett, sőt erősödő morajjal fogadták az ítéleteit. A Károly herceget közelről mutatta a kamera a díszpáholyban, értett a futballhoz, mert az arcára méla undor ült. Arról volt szó a meccs előtt, hogy a Zsolt vezet majd más fontos meccseket, sőt tán a döntőt is, de ezek után egyetlen meccset sem vezetett. Nagy figura volt különben, mert miután visszavonult, sokszor és hosszasan fejtegette, hogy ő a futballistát nem tartja sportolónak, és a futballt nem tartja sportnak, soha nem is tartotta, egy komolytalan dolog, és hogy ő tiszteli a sportot, és igenis tudja, higgyék el, a futball nem sport. Tehát pontosan teljesítette a feladatát. Mert a játékezőtőnek az a feladata, hogy hülye legyen, csaljjon, hogy céltáblája legyen a drukkernek. A másik undorító magyar bíró az volt, aki a legutóbbi VB-n szándékosan kiejtette a kameruni csapatot, állítólag a FIFA engedélyével. Mindegy: nem lehet valaki bíró, ha a szurkoló nem utálhatja. De végül is a bíró nem az én világom. A drukker a játékosokkal van szoros összeköttetésben.

Jártam edzőmeccsekre meg edzésekre, meg a tartalék bajnoki meccseire is. Az edzőmeccsek szerdán voltak. Rendes meccsek voltak ezek a kis- vagy a nagypályán. A hatvanas évek elején télen is ott volt ezeken legalább ötszáz ember a Fáy utcában.

Az edzés kedden és csütörtökön volt. Néztük, legalább százan-százötvenen, ahogy Mátyás írta, a rácsnál szorongva, ahogy ugróköteleztek vagy futottak. Az ember mindig ott volt az edzésen. Na jó, nem mindig, néha. Illovszky vezette az edzést, elképesztő volt. „– Baszd meg, a kurva anyád!” – végig ezt ordította. Semmi mást, csak ezt. Mi meg ott álltunk, februárban, térdig ért a hó, és figyeltem a Mészöly és a Farkas minden mozdulatát. Ők voltak a legnagyobb sztárok. Kapura lövés mindig volt, ez volt a lényeg, százszor rúgtak kapura, ötven gól volt belőle. Aztán meg begurított labda, ráfordul, rúg, ráfordul, rúg. Az is százszor.

Illovszkyt én még játékos korában is láttam. A Csordással, Szilágyival, Bundzsákkal játszott együtt. „Csel Matyi” volt és futóbolond. Raduly volt a Vasas másik szélsője, Illovszky mellett. Mind a kettő nagyon jó kis játékos. Illovszkyt különben nagyon utálták a Fradi-drukkerek. Mikor én láttam, ötvenöt tájékán, már harminc év körül volt, és a Fradi-drukkerek mindig azt kiabálták neki gúnyosan, hogy „Rúúúdi, Rúúúdi”! Ködökbe vész, hogy miért, de folyton ezzel heccelték, cukkolták. Dalnokival lett volna valami ügye? Most már nem tudom. Emlékszem, egyszer nagyon siralmas volt, kikapott a Vasas a Fraditól, valamikor az ötvenes évek végén. Akkor még abszolút nem volt lent rács a Népstadionban, vagy nagyon kicsi volt, mindenesetre a gyerekek átmásztak, berohantak, és a Fradit ünnepelték. De ez még nem volt elég, a Vasas szomorúan baktatott le, Illovszky volt az utolsó, és a kissrácok rugdalták őt, de nem csinált semmit, egy gyereket mégsem üthet meg. Csak hátranézett, aztán baktatott tovább. Akkor nagyon sajnáltam. Pedig igazából nem szerettem, amit játszott, ilyen igazi Csel Matyi volt, belebonyolódott a cselekbe, látszott, hogy jó játékos, de ez nekem így már sok volt. Edzőként sem szerettem, de elismerem, hogy nagy figura, tényleg élő legenda, a Vasas történetének az egyik legnagyobb alakja.

Szentmihályi is marha népszerű volt. Egyik nap, mit sem sejtettem róla, azt látom az újságban: „Szentmihályi az Újpesti Dózsában.” Teljes döbbenet. Aznap volt egy edzés, kimentem. És egy öregasszony, egy ilyen igazi, régi, munkásmozgalmi banya, őrjöngve rázza a rácsot: „– Megölöm, megölöm!” – Pedig nem is volt már ott a Szentmihályi, már elment Újpestre. De a banya be akart menni, hogy megölje a Szentmihályit, aki már nem volt ott. Ez nekem romantika volt, röhögtem rajta, de azért értettem. Nekem közöm volt ehhez az öregasszonyhoz is.

Egyszer, ötvenhatban volt egy Vasas–Honvéd a Népligetben. Már nem emlékszem, hogy apámmal voltam-e vagy egyedül, mert aztán elég hamar egyedül is jártam. Iszonyú durva meccs volt, a Vasasban volt egy igen durva játékos, a Teleki. Játszott ötvenhétben és ötvennyolcban Debrecenben is, válogatott is volt. Iszonyú durva volt, de szemből. Nem alattomosan, hanem szemből rúgott. Sovány pali volt, cvikkere volt. Durva játékos, sovány, centerhalfban, cvikkerrel. Elképesztő. Azt marhára utálta mindenki. És akkor megint durvult, de mivel a Fradi-drukkerek a Kocsist imádták, és ha a Kocsist bántották, bepörögtek, és azt hiszem, a Teleki a Kocsist iszonyúan rugdalta, ezért őrjöngött a tömeg. A népligeti egy széles pálya volt, nagy füves területtel, és emlékszem, berohant a tömeg, és fűcsomókat dobáltak a Telekinek. Kitépték ezeket a nagy fűcsomókat vagy gyeptéglákat, és azokkal dobálták a Telekít. Hát erre emlékszem például a korai meccsekről.

Én általában magányos figura voltam a meccseken. Nem volt nőm vagy barátnőm, barátom egy volt, de az Újpest-drukker volt, így azzal sem tudtam együtt meccsre menni. De azért úgy ismertem a pofákat. A Vasasnak nem volt nagy szurkolótábora, ismerem a pofákat, meg voltam a Vasas Baráti Kör gyűlésein is. Nem volt a Vasasnak him-

nusza, a Fradinak volt ez a híres himnusza, a többi csapatnak szinte egynek se, és akkor, emlékszem, előállt valaki, egy ilyen öreg szaki, egy negyvenöt előtti munkás, berontott egy harmonikával, óriási taps, hogy ő megkomponálta a Vasas-himnuszt. És előadott valami förtelmet. Ilyenekre emlékszem. Ha vidékre mentünk vonattal, akkor a Vasas-székházban kellett jegyet venni. Tehát sok embert ismertem pofáról. Persze az egész, a tömeg egy kicsit feszélyezett, ezért a meccseken mindig hátul álltam. Nagy ritkán azért bementem a kemény magba is. Amikor a Népstadionban rács volt, a rácsnál lehetett állni az ülőhely mögött. Ha ülőhelyem is volt, álltam inkább a tömeg fölött. Azt szerettem, amikor már senki nem volt fölöttem. Kicsit ilyen katonaságszerű hangulat volt: sok marha volt ott, de mégis benne voltam a csapatban. Velük voltam szolidáris. Az életben talán utáltam volna őket, de mivel a csapattársaim voltak, ezért ebbe a közösségbe tartoztam. Félig-meddig kívülálló voltam, de azért mégiscsak közénk tartoztam.

Női meccsekre is jártam. A Feminát is láttam, és nőiválogatott-meccset is egyszer. Ott volt körülbelül hat-hétezer néző, esti, villanyfényes meccs volt a Latorca utcai pályán, ahol néha a Vasas is játszott. Sokáig egyébként az egyetlen világítós pálya volt a Latorca utcai. Egyszer a Kerület-pályán is voltam női meccsen, zuhogott az eső, sár volt, szóval nem lehetett élvezni, csurgott a víz, és néztem a lányok mellét, mert rátapadt a mez. De azért a futball is érdekelt.

Erről jut eszembe egy másik érdekes történet is. Volt az Írószövetségnek egy Szocreál nevű csapata. Az ősidőkben még a Csurka volt a kapus. Később én is játszottam benne, marha gyenge voltam, de amikor csak lehetett, szaladtam a labda után. Sajnos elég ritkán találkoztam vele, de azért eltűrtek, mert mindig kevesen voltak. Aki nem futott el a labda elől, az mind jöhetett. Amikor egyszer a Moldova nagy veszekedések után elment – kettévált a csapat. Én a Végh Antalhoz kerültem, ő lett az edzőnk. Végh egy rendkívül jámbor, joviális pali volt futballügyben, Moldova meg elég durva és ideges volt, rugdosott, vérvörös fejjel, akit ért, szóval nem mindenki szerette, amit ott csinált. Egyébként engem soha nem rúgott meg, de én is félttem tőle, lehet, hogy más is. Na szóval, később egyszer, valami téeszmeccs volt, engem is be akart küldeni a Végh Antal, de én mondtam, hogy nem megyek. Nem és nem. Meg is lepődtem, hogy engem is hív, mert nagyon ritkán találkoztam a labdával, akkor is próbáltam rögtön leadni a legközelebb állónak. Nagypályán meg különösen nem tudtam játszani. Még a pályát is képtelen voltam végigfutni. Arról nem is beszélve, hogy milyen nehéz a mozgásban lévő labdát pontosan odapasszolni akár néhány méterre is. Ha néha sikerült, akkor már elégedett voltam. Kispályán még valamennyire futkároztam, de nagyon jól tudtam, hogy mi az a nagypálya. Ráadásul még marhára félttem is a téeszpaliktól, bár állítólag nem kellett, mert azok tiszteltek bennünket, hogy író urak meg izé. De azért ott stoplis cipő kellett, rajtam meg még soha nem volt stoplis cipő. Úgyhogy nem vállaltam, és akkor a Végh Antal kurvára megsértődött – különben joggal, hogy akkor meg miért járok, ha nem vagyok hajlandó focizni. Úgyhogy aztán el is maradtam.

No de az egész a nőkről jutott eszembe, mert volt az a barátom, aki Újpest-drukker volt, ő jobban játszott nálam, és járt ilyen téeszmeccsekre, szeretett marha nagyokat kajálni, meg minden. Na, ő mesélte, hogy egyszer odáig fajult a dolog, olyan kevés játékosuk volt, hogy a III. Kerület női csapatából meghívtak egy csajt, aki válogatott volt, női válogatott, és úgy ment le az írók csapata Debrecen mellé, Hajdúnánásra vagy hova, a helyi téesszel játszani. A közönség őrjöngött. Kifutott az írók csapata, és köztük volt ez az Ica nevű csaj, végigjátszotta a meccset, talán még gólt is rúgott. Na most,

megérttem, hogy ezek a palik őrjöngtek, de mi van, ha eltalálják? Hát kurva nagyot reccsen, mert akkora a súlykülönbség. Vagy mi van egy ütközésnél? Nagy baj van. Mert azt elhiszem, jó, hogy mindenféle technikával lehet valamire menni, de ütközésnél kurva nagy sérülés lehet. Vagy ha csak ráesik valaki. Na mindegy, nem tudom, de állítólag marha nagy siker volt.

Tehát én végül is nagyon szerettem a futballt. Pont azért, mert nem tudtam jól játszani, de nem féltem, nem futamodtam meg, pedig csak akkor állítottak be, ha nem voltak elegendően. És a Marczibányi téren mindennap fociztak a srácok, s ha engedték, beálltam. Elveztem a focit, mindig én voltam a legrosszabb. Persze nem is mindig, mert az egyetemen, amikor első egyetemista korunkban tornaóra címén összeverődöttünk a BEAC-pályán, és egy régi általános iskolai osztálytársamnak véletlenül szintén ott volt a tornaórája és beszállt hozzánk, egy olyan iszonyú kötetnyt adtam a krapeknak, hogy teljesen elájult, ugyanis ő az általános iskolában látott utoljára, amikor én még úgy játszottam, hogy az álló labdát sem találtam el. És akkor az egyetemen kötetnyt adok neki. Szóval úgy látszik, a sok játék valami szintre fel tudja hozni az embert.

Na szóval, mindegy, én nagyon szerettem a focit, ez a lényeg. Ezért is tudom utálni. Csak az utálhat, aki szeretett. Ez pont olyan, mint a gyűlölet a szerelemben. Nyilván csak az gyűlölhet *izzó gyűlölettel*, aki egyszer szeretett, és utána csalódott. Ez egyértelmű. Volt egy csaj, aki Franciaországba ment férjhez. Marha nagy MTK-drukker volt, és nagyon értett a futballhoz. És még most is, az utóbbi tíz évben, amikor már igazán rossz volt a magyar futball, többször voltam vele itthon MTK-mecceken. És én mindig kérdeztem, hogy hogy a fenébe tudod ezt még szeretni, mert ő minden héten járt, meg izgult, hogy „nézd, a Lőrincz Emil!”, meg ezeket a szörnyű figurákat szerette, bár a Lőrincz is olyan, mint a Véber volt, talán őt még valamennyire lehetett szeretni. Na, ő egyszer azt mondta nekem: „– Te, nem értem a kérdésedet. Akkor én ne is dugjak többet, mert egyszer csalódtam egy fiúban?”

Én más vagyok. Ha egyszer csalódtam, én nem bocsátok meg a csalódásban. Az emlékezetes átbillenésemet, Marseille után, még lefedtem azzal, hogy politikai okokból drukkolok, de azért az már elég csúnya dolog volt. Akkor, a hetvenes évek elején nagyon csúnya vereségek voltak. Emlékszem egy nyugatnémet–magyar barátságos meccsre, ami 5:1 lett. Előtte nagyon ritkán kaptak így ki. A Beckenbauer-féle német csapat persze eleve a világ legjobbja volt, de akkor is, szóval ámultam: hú, mi van itt?! Szóval az ilyen meccseken már úgy kezdett látszani, hogy szakadék van a magyarok meg a többiek között. Pedig ott még a Fazekasék játszottak. Ő rúgta különben az egyetlen magyar gólt, 5:0 után. Barátságos meccs, jó színvonal, mindenki ott volt. Tehát ez nem is egy átbillenés, hanem inkább egy folyamat volt.

Emlékszem egy korai norvég–magyar meccsre is, valamikor a hatvanas évek első feléből. Akkor még Norvégia nagyon kis csapat volt, nem olyan, mint ma. Tétmeccs volt, Oslóban. Fastadion, igazi háború előtti fastadion, ötezer néző. A norvég futball sehol. Tök esélytelenek is voltak, a magyaroknál még Bene, Göröcs, Fazekas, ilyenek játszottak. És valahogy már akkor a norvégok voltak szimpatikusak, szóval nem tudtam igazán a magyaroknak szurkolni. A norvégok tetszettek. Olyanok voltak, mint az izlandiak, igazi amatőrök, irták is róluk, hogy bolti eladók meg mit tudom én mik voltak. Mentek, darabosan, marhára hajtottak, lendületesen, ahogy az északiak szoktak. Egy profi volt az egész norvég csapatban, csakhogy azzal az volt a baj, hogy Németországban focizott, és még előző nap meccse volt, és a saját autójával jött, de úgy, hogy nem aludt semmit. Még a nevére is emlékszem: úgy hívták, hogy Seeman. Volt egy ilyen ré-

gi osztrák kapus is, aki valamikor 1951-ben a Megyeri úton kivédte a magyarok szemét is, de az másképp, Zemannak írta a nevét. Oslóban a norvégek ellen már 2:0-ra vezetnek a magyarok, negyedóra van csak hátra, egyszer csak ordít a norvég tömeg: Seeman, Seeman! És én is, hogy hú, ez az a pali, aki tegnap játszott, autóval jött, baromi fáradt lehet. És amikor beállt, azonnal rúgott egy kurva nagy gólt: 2:1. Aztán a Bene bekotort még egyet, így lett 3:1. Hogyan? Bejön egy ilyen pali, és azonnal rúg egy gólt? Szóval valahogy már voltak jelei annak, hogy szörnyű dolgok készülődnek itt. Furcsa volt nekem, és nagyon élveztem, hogy ez a Seeman így beakasztott egy gólt.

Egyetemista koromban én sok órát mulasztottam el. Nagyon gyakran órák helyett mentem meccsekre. Ha szerdán kupameccsek voltak, akkor azon a napon az egyetem ugrott. A legfontosabb előadásokról és szemináriumokról hiányoztam a meccsek miatt. Ma már nem mennék, de nem azért, mert az időm fogy, és ez egy természetes változás volna egy bizonyos életkor után. De hát ilyesféle dilemma fel sem merül, mert már rég nincs jó meccs. És ez a tisztátalan játék undorító. Tehát nemcsak rosszak, hanem elképesztően durvák is ma a meccsek. Ha leveszem a hangot, akkor jobb, mert legalább nem hallom a szpikert, aki ugye nagyon béna, és ma már nem a Zsolt, hanem a Knézy vagy a Gulyás a gyűlölet céltáblája, mert olyan hülyék. És amikor leveszem a hangot, és némán nézem, hogy mi is olyan kurva rossz, akkor jól lehet látni, hogy minden szerelés, ütközés mindig lábat ér. Nem mindig akar durvulni a szerencsétlen, de annyira rossz, annyira képzetlen, annyira nem tudja irányítani a mozdulatait, hogy durvaság lesz a vége. Olyan rosszul, olyan ügyetlenül mozognak, hogy állandóan összeütköznek a lábaik. Borzasztóan visszataszító, ahogy vegyül a csúnya és a rossz ezeken a meccseken. Sokkal durvább egy magyar meccs, mint a hatalmas tétért játszott Barcelona–Real. Minden összecsapás piszkos – ez a jó szó. Törik a labdát, azért olyan durvák. Aztán a bőgő agresszivitás is hozzájárul, hogy sok focista így akarja levezetni a nagy lötytös indulatát. Mert képtelen azt a játékba szublimálni. És akkor csak az marad számára, hogy csapkod, üt, rúg, harap, köp, a bíró meg ordít. Szóval nyilasok. Nekem a magyar futball az abszolút gonoszság és butaság hordozója. Ezt teljesen politikamentesen értem.

Van egy jelenet, ami élesen megmaradt bennem, egy gyönyörű jelenet. Az egyik Izland elleni meccs után történt. Egy év alatt kétszer kaptunk ki Izlandtól, itt is, meg ott is. Mind a kettő tétmeccs volt. Az itteni meccset nem láttam, mert egy barátnőmmel voltam. Esős idő volt, június lehetett. A Pozsonyi út elején volt egy söröző, még ma is megvan, odakeveredtünk, és jön egy ázott cigány srác, kezében egy magyar zászló, összecsavarva, és folynak a könnyei. Ott áll egyedül, tök egyedül, eltévedve. Magyar zászlóval áll a cigány fiú, azonosulni akart szegény a magyar csapattal, és ez lett a vége. Döbbenetes kép volt. Ebből találtam ki, hogy kikaptunk.

Most, hogy vége a diktatúrának, nincsenek politikai hasonlataim, azok csak a szovjet időkben voltak érvényesek. Most már a vegytiszta nyilasság, a bőgő, az agresszív vagy a bamba butaság érvényesül. De a leggyakoribb a kártékony, az agresszív, a rosszat akaró butaság. Ez a magyar futball. A szubsztanciája az agresszív butaságnak, a nagybetűs és feketén agresszív tehetségtelenségnek. Kik ezek? Milyen metaforikus hasonlat érvényes rájuk? Nyilast már mondtam. Bűnöző. De nem kasszafuró, a szakma mestere, hanem rossz bűnöző, született tehetségtelen, született gyilkos, akinek minden porcikájából a genny, a mocskos ömlik, árad zuhogva. Az Illyés-verset kellene parafrazálni: ahol ocsmányság van, ott ocsmányság van – ezt mind tömöríti a futball. Ott nem a zsarnokság, hanem a tehetségtelenség és ocsmányság van.

Az edzőket azért utálok, mert szemenszedetten hazugok, noha iszonyú pénzeket vesznek fel. De miért fizetik meg őket? Én is elmennék a magyar válogatott edzőjének havi egymillióért. Na de azt azért már mégse mondja semmilyen edző egy ausztrálok elleni hazai 0:3 után, hogy a meccs egyes részeiben jól játszottak a fiúk. Ezt már nem szeretem. Egymillióért kacsintson, vigyorgjon, ne szóljon, de ne hazudjon. A nem hivatalos FIFA-rangsorban a magyar válogatott ötvenedik, Ausztrália, ki tudja, miért, nyolcvanadik. Fogalmam sincs, hogy miért, mert sokkal jobb csapat a magyaroknál. Na jó, de akkor a Bicskei milyen alapon mondja, hogy jól tartottuk magunkat ellenük? Miért nem mondja azt, amit én is, hogy rossz ez a rangsor, teljesen téves, nem lehet az a nyolcvanadik, amelyik sokkal jobb az ötvenediknél. A Bicskei is bűnöző, ordítja valaki az álmomban, csak elegáns bűnöző, aki felveszi a nagy pénzeket. A Mészöly ugyanilyen, aki ötször volt szövetségi kapitány, mindig lelépett, aztán visszajött. Ilyeneket ordítanak álmomban a drukkerék. Még a Csank tetszett a legjobban, az nagy bunkó volt, de kevésbé szélhámos, legalábbis úgy látszott.

De mégis, hiába gyűlölöm az edzőt, csak azt a játékost lehet igazán gyűlölni, akit látok, hogy ott fut, és borzasztó, mit művel. Az edzőt kevésbé látom tehetségtelennek, ő legfeljebb csak szélhámos, intellektuális bűnöző. Egy fokkal elegánsabb annál, mint aki talpig vérben és szarban gyilkol, aki a teljes tehetségtelenség mocskában vonaglik, aki a képzelet és a fantázia gyilkosa. A futball maga a képzelet, s nincs nagyobb bűn, mint ezt a képzeletet, ezt a fantáziát megölni! Ilyen értelemben a futball végül is költészet, csak hát hol van az a rossz költő, akit ennyire lehet gyűlölni? A nagy hülyeség szinte már bájos, az ember csak röhög a klapanciákon.

De a futball ügyében nincs bocsánat! Istennél a kegyelem – ezt mondja a hóhér, mielőtt lefejez valakit. Embernél nincs kegyelem. Én nem bocsátok meg. Nem lehet megbocsátani, olyan nagy a mocsok. Az egész testemet, egész lényemet bélsárként árasztja el a futball. Már nem tudom kihányni. Nincs bocsánat. Ez már vallásgyalázás, tudom, egy hívő nem veszi jó néven, de én mégsem ismerek irgalmat. A magyar futball patológikus eset, ezért a magyar futballistát meg kell különböztetni, bele kell vésni, bele kell égetni a megkülönböztető jelet, mint a baromnak, bele a testébe. Vagy levágni a fülüket, mint Augsburg után a gyászmagyaroknak. Aztán meg kell ölni, fel kell koncolni őket. De ezt már csak megint a rémálmaimban ordítja valaki vesztes meccs után...

Egy filmrendezőnél nincs ilyen, hogy leszarja, hogy milyen vacakot csinál. Futballistánál még ez is van. Leszarhatja a közönséget, hogy örüljön, nyalja ki a seggét. Kocsmájuk van! Most akkor mi érdeklí? Beckenbauernek nem volt kocsmája, amíg játszott. Ilyen nincs a többi alkotónál. Én azt tapasztalom a tehetségtelen költőnél vagy filmrendezőnél, hogy mindegyik a legjobbat akarja, csak éppen tehetségtelen. De a tehetségtelen focista még csak nem is akar. Tök tehetségtelenek a mai filmesek – mondják sokan. De ezt én nem fogadom el, mert nem mindenki tehetségtelen. Óriási különbség van a magyar film javára. Most talán valóban baromi szar, megszűnt a magyar film. De mégsem szűnt meg igazán, mindig vannak tehetséges új emberek és nagyon jó filmek is. Nem szabad egy lapon említeni a magyar futballal! A filmesek nem bűnözők, nem tehetségtelenek, nem és nem! Ég és föld a különbség a nagyon rossz magyar film javára! Az etikai helyzet más a két szakmában. Bűnöző, fasiszta, anya- és csecsemőgyilkos nincs a magyar filmszakmában. Na jó, egyet ismertem, aki hivatásos besúgó is volt. De a szakma kivetette magából, és meghalt. Nem a Bódy Gáborra gondolok, akit most emlegetnek, mert a Bódy egy hihetetlenül tehetséges ember volt, hanem egy másikra, aki tök érdektelen volt.

Nem tudok semmiről a magyar társadalomban, amit párhuzamba lehetne állítani a futballal. Nincs ilyen. A bányászat biztos lerobbant, én nem ismerem, de látatlanban is biztos vagyok benne, hogy a magyar bányászat javára is ég és föld a különbség a focival szemben. És ugyanez vonatkozik a magyar színházra is. Nincs a magyar futballhoz hasonlítható. Ez teljesen szokatlan jelenség a történelemben. Vagy itt van például a bokszt. Ismerem, sokat néztem. Nem véletlen, hogy egy Kokót ki tud ma is termelni. Vagy a vízilabda. A Császár uszodába nyáron megyek napozni, és ott edz egy vízilabdacsapat. Én nem értek a vízilabdához, de a következő élményem volt: nem is látszott, nem tudtam, kik vannak a vízben. Ifik? Felnőttek? Hány évesek? Fogalmam sem volt róla, azt se tudtam, milyen csapat játszik. Csak néztem őket, és láttam, hogy ezek marha jók. Valami, a láthatatlan aura akkor is érzékelhető, ha az ember nem ért hozzá. A Balczót sem csak azért szerették, mert megverte a szovjet futót, hanem azért, mert mindenki által érezhető volt az aurája. Vagy a magyar jégkorong. Ez a béka fenéke. De van normális ember, aki utálja a magyar jégkorongot, csak azért, mert a C csoportban játszanak? Nyilvánvaló, hogy nincs! Különb is, voltak már a B csoportban is. Szóval tökmindegy. A magyar vívás is el-eltűnedezett, de most utálja valaki a magyar vívókat? „A kurva anyád, milyen tehetségtelen vagy?!” Ugye, hogy nem?! Ez valahogy csak a futballra érvényes. Van itt valami, hogy csak a futball lehet gyűlölni. Pedig szeretni lehetett más sportot is. De gyűlölni csak ezt az egyet.

Sz. Rezső barátom, aki nagyon értett a sporthoz, az apja a Honvéd vezetőségi tagja volt, és ezért Honvéd-meccsre járt, no, ő mondta, hogy ő se tudja, mi lehet az oka, hogy az összes sportoló közül a futballista a leghülyébb. Nyilván általánosítás, tehát így nem is igaz, a Nyilasi mondjuk nem hogy hülye, de nagyon intelligensnek látszik, de azért mégis elgondolkodtató. Hogy egy bokszoló, akinek verik az agyát, itt van a Kokó, mégis milyen ragyogó szellem. Hát ha egyetemre járna, akkor holnap disszertációt írna. Na most a futballista miért hogy mindig hülye? Hogy van ez?

A külföldi meccseknek semmi közük nincs a magyar futball gyűlöletéhez, azokat kívülről tudom nézni, semmit nem jelentenek érzelmileg, de esztétikailag, futballélményként nagyon jók tudnak lenni. Csípem, nézem, élvezem őket. Semmiféle indulat nincs bennem, egyszerűen sajnálom, hogy nem vagyok jelen. Amikor a magyar tévében az angol kupadöntőt adják, természetes, hogy megnézem, pedig az angol futball nem érdekel. De mégis nagyon élvezem a kupadöntőt, marhára becsülöm; attól, hogy nem szeretem, még iszonyúan becsülöm az angol futballt. Utálom a Beckhamet, gyűlöltem ezt a földről visszarúgását, ez egy pimasz, szar dolog volt, de mégis egy iszonyú tehetség, egy zseni. Abszolút nem logikus, hogy visszarúg a földről, hogy hátha nem állítják ki. Szerencsére kiállították. De nem ez jellemzi az angol futballt, úgyhogy ez teljesen idegen tőle. Chelsea-drukker lennék – két angol ha játszik benne. Mindenki olasz és francia: ez az én csapatom, angol stílusú. Vagy a szlovén futball... Korábban semmit nem tudtam róluk, Szlovénia nem is volt, és a Dinamo Kijevet mégis megverte a Maribor, Szlovénia pedig kiütötte Ukrajnát ezzel párhuzamosan. Ezt is néztem, deréig ért a hó, nem látszott a labda, marhára élveztem. A Dinamo Kijevet nemrég néztem a Real Madrid ellen, nem a világ legjobb csapata, de ragyogó dolgokat tudnak, mind a kettőnek drukoltam. Annak is drukoltam, ennek is, nem is tudtam, kinek drukoljak. Csak a magyar futballt gyűlölöm feneketlenül és ordasul. Minden más futballt szeretek. Ha most azt mondanák, hogy a szlovén válogatottdzést tart, kimennék.

Vagy például a bolgár csapat... Furcsa fazonok voltak benne, ilyen lófejű palik, de óriási volt az a csapat, egy csoda volt. Kint voltam Párizsban, amikor az utolsó percben

bevarrták a franciáknak a győztes gölt. Hát persze, hogy a bolgároknak drukoltam, akkor kezdődött a bolgár futball nagy korszaka, és már egy-két meccsel előtte látszott, hogy marha jók. Csak még nem tudtuk, hogy annyira, és előtte a franciák is elég jók voltak, és gondoltam, milyen jó lenne, ha a bolgárok győznének, de nem igazán bíztam benne. Akkor két név volt csak, amit ismertem: a Sztojcskov és a Kosztadinov. És mégis győztek, azzal a fantasztikus bombagóllal! És amikor másnap provokálni akartam a franciákat, az újságárusnál vettem egy sportot, szóba elegyedtem az emberekkel, persze ez nem egy felmérés volt, mert csak két-három palival beszéltem, de nagyon meglepődtem, mert teljesen tárgyilagosak voltak. Mondták, hogy a bolgárok jobbak voltak, és hogy igen, megérdemelték a vereséget. Na, ez nincs Magyarországon. Ezért a szurkolók is gyűlöletesek. Máshol nem fordítják le hollandra, hogy angyalföldi cigányok, basszátok az anyátok. Ilyen csak nálunk van. Ez különösen gyűlöletes.

„A magyar futballt fel kell koncolni! Az összes hivatásos futballistát ki kell irtani!” Ezt hallok a legrémesebb rémálmaimban, és nem tudom megvédeni őket, de lehet, nem is akarom. Szeretném megélni a magyar futball halálát. És miért ne élhetném meg, ha egyszer megéltem a mankós magyar játékos, aminél nagyobb abszurdum nem volt, és mégis bekövetkezett? Miért ne élhetném meg azt – ezért nagyon szeretném, ha kibírnám száz évig –, hogy az utolsó profi magyar futballpályát én vethetem be sóval? Ez volna az én szertartásom. Csak éppen ezúttal nem a kezdőrúgást végezném, hanem a búcsúszertartást. Ez életem nagy vágya. Előtte elmennék a magyar labdarúgók kivégzésére. Én rúgnám ki alóluk a számolyt. Tolószékben ülnék, és utána a tömeggel együtt elmennék a stadion bevetésére. A Népstadion akkorra már megszűnne, az idő elvégezné a feladatot, csak a romjai állnának már. Miképpen harminc éve az újpesti stadion is fedett volt, és egy vihar levitte a tetejét. Úgyhogy megy ez magától. Hogy mi lesz a pálya helyén? Búza. Lehet majd kenyeret sütni. En csak befejezném a természet munkáját.

Damjanich közismert példája alapján akarok eljárni – amit, azt hiszem, Jókai talált ki különben. Miután a magyar honvédsereg tízezer emberrel félévi vitéz harc után az ötszáz szerb által védett Szent Tamás nevű falut hősies ostrom után el tudta foglalni 1848. decemberében, Damjanich a szerbek kiterített holttesteit fölött azt mondta, hogy minden szerbet le fogok mészárolni, mert ezt a fajzatot ki kell irtani, és az utolsó szerb hulláján pedig föbe lövöm magam, hogy egy szerb se maradjon. Mondta Damjanich. Talán nem igaz, sohasem mondta, az egész csak legenda, de ehhez ragaszkodom, hogy a magyar futballal is így kell végezni. Futballmezben ülnék a tolokocsiban, s így lóném magam föbe, hiszen engem is beöltöztettek a Végh Antal- és Moldova-féle csapatban, dresszem is volt, tehát én se vonhatom ki magam, mindenképpen öngyilkosnak kell lennem, hiszen hetedízigen kell kiirtani a magyar futballt. És akkor az emberiség egy szörnyű fekélytől szabadulna meg.

Vébernek megbocsátanék, ő tényleg megszenvedett, ő lenne az egyik túlélő, aki beszámol az utókornak. Gyászmagyarmúzeumok nyílnak majd, a levágott fülek oda kerülnek jegelve, a futballcipőkkel együtt. A gyászmagyarok lesznek a hírmondók, akik Európában elszélednek. Pontosan úgy, ahogy Augsburg után is történt. Az összes pálya helyét föl kell szántani és be kell vetni, és ott búza kell, hogy nőjön, meg mindenféle szép mezei virág. A stadion lerohad, és megmarad iszonyú mementónak, ahogy a Reichstag is sokáig megmaradt. És a Népstadion romjai örökké állani fognak, miként a berlini fal. És az egykori pálya helyén ott lesz a búzamező vagy a sok termékeny gyümölcsfa. Lesz egy idegenvezető, aki elmondja, hogy ez mire szolgált, és ott lesz a temető is, ahol a megcsonkított futballisták maradványai lesznek elásva a földben.

Persze ez nem azt jelenti, hogy a gyerek nem labdázhat. A gyerek labdázhat, focizhat, mindenfélét csinálhat, csak pénzt, fizetést nem lehet futballért kapni. Fociból nem lehetne többé megélni Magyarországon. Aki ebből akarna élni, azt mind ki kell irtani. Ezenkívül azokat is ki kell irtani, akik pénzt adnak nekik, hiszen egy egész ország tudja, hogy mindannyian egy bűnszövetkezet tagjai. A Szovjetunió kommunista bolsevik pártja és a náci párt után az emberiség legförtelmesebb bűnszövetkezete a magyar futball. Nemcsak a játékosokról van szó, hanem mindenkiről, aki részt vesz a futballal kapcsolatos pénz körforgásában.

Sokat gondolkoztam ezen. Számomra rejtély, hogy ki az az elmebeteg, aki ezt pénzeli. Ezt sokáig nem tudtam felfogni. Aztán rájöttem: nyilvánvaló, hogy itt pénzmosás történik, más válasz nem lehetséges. De én azt akarom, hogy mossák máshol a pénzt! Én elvileg nem ellenzem a pénzmosást, mert tisztában vagyok azzal, hogy a modern ipari társadalom a gazdasági csalások és a pénzmosások révén fejlődik. De ennek a magyar futball nevezetű dolognak a látványa és kisugárzása a náci és bolsevik párt története óta az emberiség legförtelmesebb fekélye, ami teljességgel egyedi jelenség az emberiség történelmében. Az ilyen furcsa, szokatlan, páratlan jelenségeket nagyon nehéz bármihez is hasonlítani. Nagyon nehezen értelmezhető, teljes mértékben kiszökik a ráció alól, nem megmagyarázható, emiatt óriási horderejű. Irracionális, óriási horderejű rejtély, szörnyű bűn, aminek pusztító, rákos jellege nyilvánvaló. Hiszen engem is megnyomorított, s biztos vagyok abban, hogy másokat is. Több tízezeren vagyunk az én nemzedékemben, de még az utánam következőkében is, akiket ez érint. Biztosan vannak olyanok is, akik elfojtják, röhögnek rajta, nem nézik. Lehet, hogy a gyűlöletemet én jobban kifejezem, élesebben. De meg vagyok róla győződve, hogy nagyon sok embert érint, mint ahogy százezer ember volt még a hatvanas években is meccseken. Azok hol vannak? Valahol vannak, ez a rák a testükben munkál, ezért pusztulnak mind, egyáltalán nem véletlenül.

Manapság a holokauszt kapcsán sokat írnak arról, hogy sokáig nem beszéltek a túlélők a szenvedésekről, elfojtották az egészséget. Csak az utóbbi években kezdtek el velük foglalkozni. Pedig sok túlélő emberben volt valami iszonyatos érzés, csak éppen nem voltak tisztában vele. És segített nekik, amikor elkezdtek róla beszélni? Hát persze, hogy segített! Na most, ez hasonlóképpen van a magyar futballal is! Ez rengeteg emberben nagyon súlyosan benne van, s aki focizott is, abban pedig még súlyosabban. Voltak ismerőseim, értelmiségiek, akik ilyen BLASZ-szinten, leigazolt játékosként fociztak. Azt hiszem, hogy ők is szörnyen szenvednek emiatt. Persze lehet, hogy nem mindenki, mert van, aki le tudja vezetni a feszültségét az ilyen öregfiúk-sörmeccseken. Ez is lehet. De biztos vagyok benne, hogy én csak a jéghegy csúcsa vagyok. A jéghegy csúcsa lettem. És a jéghegy nagyon fontos, és azok is, akik erről nem beszélnek.

Olyan ez, mint amikor elsüllyed egy olajszállító hajó. Igen, az olaj egy másik jó metafora. Az olajszenyeződés. Egy kis olajszállító hajóval a fél La Manche csatornát el lehet szennyezni. Azt mondják, kicsi ez a magyar futball. Csakhogy az akkor is kicsi volt, amikor a világ legjobbja volt. A magyar futball egy spirituális bűn, egy természeti bűntény, amit már nem emberek irányítanak. Irracionális természeti képződmény. A gusztustalanság és ocsmányság kinövése. S ez független attól, hogy a nagy Oroszországban, a nagy Kínában vagy a kicsi Magyarországon született. Hát a dán fasizmusról mit tudunk? Marha kevesen voltak, ezer ember irtott másik ezer embert. De attól még szörnyű volt! Vagy a holland fasizmus! És a norvég? Azért, mert kevesen voltak? Azért, mert a magyar futball kevesek bűne, attól még förtelmes ocsmányság. És sajnos még

ma is milliók nézik, akik nem tudnak róla leszokni. Én is milyen nehezen tudtam leszokni. Ez szörnyűbb, mint az alkoholizmus, mint a drog. Hiszen az alkoholista vagy a drogos a csúcspillanatokban legalább mámoros örömet él át! Ezt mindenki tudja, ezt nem tagadják az orvosok sem. De mit élvezhet itt valaki a magyar futballban, ebben a vegytiszta ocsmányságban?

A magyar futball rendkívüli különösségét az adja, hogy csak ocsmány. Tisztán és csak ocsmány. Nincs benne más. Ha orvos lennék vagy természetkutató, élvezném, hogy kutathatom. Hiszen a rákkutató is valamilyen módon örül egy szép daganatnak. Rendkívül rejtélyes jelenség, hiszen ilyen vegytiszta tehetségtelenség és ocsmányság a magyar történelemben soha nem nyilvánult meg ilyen tiszta állapotban. Ontológiai csoda, ami annál is különlegesebb, hogy még érzem is kötődik hozzá. Metafizikai rejtély, miközben utálatos is. Kicsit az Isten ilyen nekem: anélkül utálatos, hogy hinnék benne, hogy érteném. Utálatosnak hiszem és érzem. Tehát ilyen értelemben a magyar futball az én istenem. Ebben hasonlítok De Sade márkira vagy Buñuelre, mert az én istenem is egy megfoghatatlan szörnyűség, megmagyarázhatatlan dolog, amit teljes szívvel utálok is. És nyilván, ha csak Istenhez tudom hasonlítani, akkor megfoghatatlan rejtély. Az biztos, hogy minden sejtem gyűlöli. Mint ahogy Isten is. Pontosan úgy, ahogy Buñuel. Mint ahogy a fasizmus is sokáig volt, meg még ma is van, meg bolsevizmus is volt hetven évig, de remélhetjük, hogy nem tart örökké. Abban lehet bízni, hogy egyszer megszűnik, és – ahogy Vörösmarty is írta – egy szörnyűséges bomlott agy képzeletének fogja hinni az utókor, és azt gondolják majd, hogy ilyen ocsmányság nem létezhetett. Ez mindörökké felfoghatatlan marad, mert soha nem fogják megtalálni az összetevőit, a forrásait, mindazt, amiből létrejött. Szóval nyugodtan tagadhatná egy filozófus vagy egy marskutató. Talán egy empirikus tan is tagadhatná, hiszen nézzük csak, miből áll össze: cipő, játékos, mez? Nem, nem jön össze. Lombikban nem jöhet létre. Ilyen ocsmányságot nem lehet készíteni. Ilyen értelemben valóban a náciizmushoz hasonlít, hogy nincs oka, nincs magyarázata, és egyszer csak valahogy mégis megszületett.

Annyiból érdekes az én gyűlöletem, hogy több nemzedékben is benne van! Hogy hathatott ez a tizenöt-húsz évnyi gyalázat? Csak úgy átfutott volna az embereken? Nem hatott, nem ágazott szét? Dehogynem! A magyar futball engem kiirt, az biztos. Engem meggyötört és elpusztít. Most is élőhalottja vagyok, hiába szoktam le túl későn, mégis megvisel. Hány ember lett alkoholista a magyar futball miatt? Nincs adat. Hány melós rugdalta agyon a feleségét, itta magát halálra a kocsmában ezért? Ezt teljesen komolyan gondolom. Honnan vesszük, hogy nem százazreket érintett, akik alkoholizmusba menekültek azért, amit a magyar futball ocsmánysága okozott nekik? Komoly tragédiák történtek itt Magyarországon a futball miatt. És ez sajnos nem vics. A viccen jót röhögök, de hogy ez itt nem vics, hanem egy felfoghatatlanul súlyos hatású, szörnyű, gyógyíthatatlan folyamat, amit csak úgy lehetne megállítani, ahogy a rák terjedését is: a beteg szövet teljes kiirtásával. Nézők nemzedékei fognak még tömegestül szenvedni, mielőtt teljesen kipusztul a vírus. Szerintem nagyon-nagyon sötét dolog ez. Sajnos.

Budapest, 2000. március